

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Edita Rybářová
Téma práce:	Dohoda o vině a trestu jako forma odklonu v trestním řízení
Rozsah práce	197 990 znaků
Datum odevzdání práce:	22. 5. 2020
Vedoucí diplomové práce:	Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Simona Heranová, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Zvolené téma je velmi aktuálním. Institut dohody o vině a trestu je jedním z nejvýraznějších a také nejvíce diskutovaných případů, v nichž jsou nástroje anglo-amerického *common law* přejímány do našeho tradičního kontinentálního modelu trestního řízení. Je přitom terčem kritiky jak odborné, tak i laické veřejnosti. Zahraniční zkušenosti, na které diplomantka vhodně poukazuje, nasvědčují, že ač tomu tak u nás zatím není, může se jednat o velmi frekventovaný způsob vyřizování trestních stíhání, a to nejspíše pro jistou pragmatičnost takového řešení.

Nelze také přehlédnout, že se neustále zvyšuje tlak na orgány činné v trestním řízení, aby pro skončení trestních věcí tam, kde je to možné, využívaly právě možnosti odklonů. Tomu však do jisté míry může bránit i kritizovaná situace *de lege lata* českého trestního procesu, který navzdory dlouholetým legislativním pracím stále čeká na ucelenou, moderní rekonstrukci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody.

Náročnost tématu zde vyplývá především z požadavků na komplexní znalost a pochopení trestního procesu jako celku v kombinaci s poněkud nesourodou skupinou tzv. odklonů

v trestním řízení, přičemž ani tento termín trestní řád explicitně nezná a neupravuje a již terminologické vymezení pojmu „odklon“ je problematické.

Dohoda o vině a trestu je navíc ze své podstaty institutem, který se dostává do konfliktu s několika základními zásadami českého trestního procesu.

Vědecké metody při zpracování tématu diplomantka explicitně neuvedla, dostatečné množství reprezentativních zdrojů k řešeným problémům však analyzuje pečlivě, navzájem je konfrontuje a upozorňuje na názorové rozdíly, čímž se obsáhlé výkladové části stávají odpovídajícím a přínosným odborným textem, její případné syntézy zjištěného jsou pak zdařilé. V práci dobře využila též zdroje statistické, a především metodu komparační, při níž vycházela z řady cizojazyčných pramenů. Využívala dále obvyklé metody interpretace právních norem, s judikaturou a kazuistikou pracovala minimálně, zaměřila se spíše na obecná východiska, což souvisí s nízkou frekvencí využívání dohody o vině a trestu v ČR.

3. Formální a systematické členění práce

Formální členění práce je přehledné.

Diplomantka zvolila dobrou systematiku a předložila text konsistentní, čtivý a přirozeně se rozvíjející. Jednotlivé kapitoly jsou smysluplně děleny, přitom navzájem logicky navazují. Diplomantka se nejprve zabírala obecně odklony v trestním řízení a od historického úvodu přešla k současným formám odklonů dle trestního řádu. Následně se v kapitole 3 až 5. věnovala konkrétně dohodě o vině a trestu v průběhu trestního řízení, které jednotlivě rozdělila podle rozhodujícího orgánu činného v trestním řízení – tedy především státního zástupce a posléze soudu. V kapitole 6. a 7. se věnovala komparaci, a to nejprve z hlediska historického a posléze konkrétně tradičnímu inspiračnímu zdroji tohoto institutu, tedy anglo-americkému *common law*, z Evropských právních úprav znajících podobný institut jako je dohoda o vině a trestu podrobněji rozvedla slovenské, německé, španělské a italské zkušenosti. V 8. kapitole se vrací k situaci v ČR, a to tentokrát v rovině praktických zkušeností a statistických údajů o využívání tohoto odklonu v kontextu využívání odklonů dalších. Práci uzavřela krátkým shrnutím zjištěného a vlastním hodnocením právní úpravy a využitelnosti dohody o vině a trestu v českém trestním procesu.

4. Vyjádření k práci

Práce je velmi zdařilým zpracováním tématu. Z textu je zjevné, že se nad řešeným tématem diplomantka zamýšlela komplexně. Zkoumaný institut analyzovala na základě značného množství odborných pramenů v širších systematických souvislostech odklonů v trestním řízení, upozornila na nejvýraznější argumenty pro i proti jeho zavedení, přiblížila i zahraniční právní úpravu a věnovala se (v obecné rovině) tuzemské i zahraniční aplikační praxi.

Ocenit lze i další vybrané specifické otázky, kterým se diplomantka věnovala, jako například kategorizace obviněných z hlediska vhodnosti využití možnosti vyřešit jejich trestní věc dohodou o vině a trestu, či otázka racionalizace trestní justice a zásady subsidiarity.

Diplomantka projevila velký přehled o zkoumané problematice, z něž lze usuzovat, že práci by mohl ještě obohatit větší prostor věnovaný jejím vlastním, subjektivním názorům, polemikám a závěrům.

Předložená práce je způsobilým podkladem k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce vymezila diplomantka v úvodu jako představení dohody o vině a trestu jako formu odklonu v trestním řízení, nastínění důvodů jejího marginálního využití v českém trestním řízení a předložení argumentů svědčící ve prospěch i neprospěch tohoto institutu. Takto vytýčeným cílům diplomantka dostála.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	V automatické kontrole na plagiáty vykazuje text míru podobnosti nižší než 5 %, působí kompaktním dojmem, na různorodé informační zdroje je v textu průběžně odkazováno, jsou vzájemně konfrontovány i hodnoceny. Diplomantka téma zpracovává logicky a sama v závěru stručně hodnotí. Práce tak ve svém celku nevzbuzuje pochybnosti o jejím vlastním autorském přínosu.
Logická stavba práce	Velmi dobrá, text se přirozeně rozvíjí a navazuje, jednotlivá dílčí témata jsou přehledně dělena.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomantka v textu na značné množství pramenů včetně pramenů cizojazyčných průběžně a řádně odkazuje v dostatečném poznámkovém aparátu. Velmi dobře pracuje především s parafrázemi, na jejichž

	základě vytvořila odborný a kompaktní text.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Diplomantka ke zpracování tématu přistoupila velice pečlivě, početné odborné prameny parafrázovala nikoliv bezmyšlenkovitě, ale dávala do odpovídajících souvislostí a vzájemně je konfrontovala. K problematice přistupovala komplexně. Hloubka provedené analýzy je z hlediska požadavků na diplomovou práci zcela dostačující.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je na velmi dobré úrovni, v práci jsou vhodně zakomponovány statistické tabulky.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková i stylistická úroveň je dobrá, práce byla zjevně psána i kontrolována s pečlivostí, které uniklo jen minimální množství chyb (např. chybějící odkaz v poznámce pod čarou č. 60, č.175), překlepů, nebo nevhodných či nesprávných terminologických formulací

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji
Navržený klasifikační stupeň	1–2

Při obhajobě by diplomantka mohla rozvést vlastní subjektivní názor a postoj k argumentům rozebíraným v kap. 9 práce (Dohoda o vině a trestu v českých poměrech – ano nebo ne?).

V Praze dne 15. 6. 2020

Simona Heranová

oponentka